

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Occupatio animae Jesu Christo crvcifixo devotae.

Leroy, François

Pragae, 1666

Capvt XXV . De commiseratione, etiam Matris Dei filio compatientis,
suscipiendâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47123](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47123)

CAPUT XXV.

De commiseratione etiam Matris DEI, filio compatiens, suscipienda.

§. I.

Maternorum dolorum commiserationem Christo Domino acceptissimam esse.

QVemadmodum Beatissimæ DEI Matri per jucundum est studium nostrum, cum in recogitandis filij sui cruciatibus sensu pietatis ac miserationis tangimur: ita vicissim ipsi filio acceptissimum est, si quis in maternis doloribus animo versandis occupetur, eiq; juxta crucem stanti, ac cum Unigenito suo patienti, pio consensu compatiatur. Quod ut confirmem, quiddam adjungo, quod primo aspectu mirum fortasse videbitur.

Siquidem in Vita B. Veronicæ de Binasco, ex Ordine *S. Augustini*, Christus ei Virgini dixisse fertur: gratiosissimas equidem sibi esse lacrymas, ex pia passionis suæ meditatione manantes: attamen sibi gratiorem esse recogitationem ac sensum dolorum, quibus Deipara Virgo in ipsa Christi passione conflictata est; idq; propter suum adversus illam, inexplicabilem & incogitabilem amorem. Ubi tamen non deerit fortè, qui existimet (quod in rem nostram & ipsum valeret plurimum) hæc, quædam sermonis figuram, & quasi rei augendæ gratiam ita à Christo dicta esse, ut nempe duntaxat significare voluerit: summo se flagrare desiderio, ut Matris suæ dilectissimæ dolores (omni quidem sensu & opinione nostram majores) devoto studio commeditemur: nihil tamen causæ esse video, cur ipsa verborum proprietas relinquenda sit, cum & in rigore sermonis non uno sensu vera esse possint, si modò matrem, ejusve dolores, non quo-

quomodocunque, aut per se solitariè spectemus, sed cum certo respectu ad filium, atque ad ipsam filij passionem.

22. q. 27. a.
8.

Nam quemadmodum cum S. Thoma sentiunt communiter Theologi: diligere proximum propter DEUM, maioris esse excellentiæ & meriti, quàm tantum DEUM diligere, propter se ipsum, quia sic dilectio proximi includit etiam dilectionem DEI: ita dicere possumus in præsentem; piæ affectum erga dolores matris, filij respectu conceptum, Christo gratiorem jucundiorémq; esse, quàm si cruciatum ipsius filij solitariâ commiseratione tangamur; quòd ea pietas adversus matrem, insuper includat pietatem in filium; qui utique, cum vel uni ex minimis suâ causâ exhibitam misericordiam, perinde ac sibi impensam aspiciat; multò magis, quod in desolatam afflictissimamq; ejus parentem commiserationis ac velut solatij collatum sit, ad se pertinere existimabit.

de lam. B. V.

l. 1. c. 35.

l. 6. c. 9.

De Laudib.

B. M.

Rursum, si ex S. Bernardi aliorumq; Doctorum sensu (quod item non semel B. Birgittæ revelatum accepimus) dolor ille, quem de matris luctu & dilectissimi cordis ejus angustijs, sympathiâ quadam percipiebat filius, excessisse prohibetur eum dolorem, quem de suis ipse vulneribus cruciatumq; caperet, ita ut (quæ verba sunt Arnolde Carnotensis) *in matre amplius, quàm in se pati videretur*: consequens est, ut (quod ajunt) ex parte subjectæ materiæ, & cæteris partibus, gratius illi accidat studium nostrum, cum ipsi compatimur in matre, eumq; dolorem, quem ipse maximum atque acerbissimum expertus sit, benevolâ quâdam condolentiâ quodammodo quasi lenire ac mitigare conamur.

Tandem ea est vis magni & ardentis amoris; ut qui alterum vehementer diligit, si quando utrumq; una involvat calamitas, illi potius quàm sibi succurri malit: præsertim ubi is amantis gratiâ in eam necessitatem incidit. Cum igitur optimus Redemptor parentem suam nimio pete

dili-

diligeret, & dolorum ejus magnitudinem perspectam haberet, iisque illam intelligeret, suam unius causam atque amorem, opprimi & quasi exanimari: potuit non immerito, istud sibi debiti solacii, quod dolenti præstat pie condolentis affectus, in dulcissimam parentem suam quodammodo transferre, atque ut ei potius à nobis exhibeatur, expetere; atque ita testari, id sibi gratius acceptiusque esse.

§. 2.

Ad idem exercitium usurpandum propria quadam incitamenta.

HOc igitur primum ac princeps esto in rem præsentem incitamentum: id exercitii Filio Virginis Domino nostro summo perè placere, & si quem pietatis affectum in Matris dolentis solacium impenderimus, id omne tanquam sibi impensum, gratanter acceptum habere.

Secundum: Ipsam etiam Virginem DEI Matrem id ipsam à nobis studiosè expetere. Cujus utique illæ sunt voces ad S. Birgittam: *Respicio, si forte sint aliqui, qui compatiuntur mihi, & recogitent dolorem meum: & valde paucos invenio, qui cogitant tribulationem & dolorem meum. Ideo, filia mea, licet à multis oblita & neglecta sim, tu tamen non obliviscaris me: vide dolorem meum, & imitare quantum potes. Considera dolorem meum & lacrymas, &c.* L. 2. c. 24.

Tertium: quòd id ipsum à nobis postulet magnitudo doloris ejus: quæ nempe & à filii sui nativitate (ut ipsa dicebat eidem S. Birgittæ) usque ad mortem ejus, tribulatione plena fuit; & filio suo moriente, in abyssum quandam amaritudinis immerfa est; uti ponderabitur paragrapho sequenti.

Quartum: quòd eo piæ mentis officio, gratus agnosceretur in amantissimam Matrem animus, increfceret amor, teneresceret cordis devotio, roborabitur fiducia, & multi-

L. 6. c. 97. plex ab ea præsidium in casibus duris, aut dubijs rebus accedet. Quemadmodum eadem S. Birgitta alio in loco referre sibi dixisse Christum: virum quendam magnum, sed multis implicatum criminibus, propterea quod Matris Dei doloribus piè compati consuesset, sub vitæ exitum, magni Deo cordis contritione donatum esse, atque ita salutis compendium invenisse.

Accedit denique, multis Sanctorum id exercitij sæpe quàm familiare fuisse. Atque, ut de altero sexu jam nihil dicam: in primis S. Gregorius, cujus esse fertur Planctus Virginis, cujus initium est, *Stabat Mater dolorosa* (uti antea monui) quantopere ea res sibi cordi esset, satis ostendit, dum tanto affectu contendit ab ipsa Dei Matre, & quasi pro summo dono flagitat, ut particeps factus doloris ejus, possit cum ea lugere, cum ea juxta crucem stare, eandemque in planctu sociare. Qualiter itidem B. Franciscum Borgiam, crebrò instantèrque ab Dei Matre petere solitum accepimus, ut illius gladij doloris, quo ejus anima sanctissima filio patiente transfixa & convulnerata est, sensum aliquem sibi impartiri dignaretur. At S. Ignatius Fundator ac Patriarcha noster, à prima suæ conversionis die, usque ad senium in pectore semper gestabat ad cor imaginem quandam Matris dolentis, ad crucis pedem confidentis, & doloris gladio transverberatæ; per illam se à Deo ubique miris modis abjutum testatus. Quæ quidem imago, in Collegio nostro Cesaraugustano, sub titulo S. MARIE à corde, religiosè altervatur & colitur; ejusque ectypon non ita pridem, adscripto hoc ipso elogio, Romæ vulgatum. S. Bonaventura, uti suæ in filij dolores pietati testandæ atque fovendæ, Officium de Passione Domini; ita pro suo in Matris dolores religioso studio, Officium conscripsit de Compassione B. MARIE, quod videre licet parte 2. Opusculorum ejus. Idem in Stimulo divini amoris, tum alibi frequenter, tum præcipue parte

parte 1. cap: 3. tam suaviter ac tenerè agit de iisdem Virginis doloribus, eòq; in argumento tantà varietate piorum sensuum versatur; satis ut appareat, quàm eos crebrò seu mente revolveret, seu intimà animi compassione prosequeretur. Eandem dolorum Filij Matrisq; memoriam, quàm severà in semetipsum religione tueretur B. Henricus Suso, parte 2. c. 3. commemoravimus. Relegiq; possunt quæ ibidem cap. 13. diximus, de erecta jam olim locis varijs, in Marianorum dolorum memoriam ac cultum, piâ fraternitate.

§. 3.

Quanta fuerit dolorum Deiparæ filio compatiens magnitudo.

UT eorum dolorum acerbitas, quibus in filij passione Dei Mater concruciata atque oppressa, & tantùm non exanimata est, possit aliquousq; æstimari, duplex quasi mensura assumenda, & præ oculis habenda est; amor Matris, & dolores filij. Quorum ille quàm ingens, & supra quemcunq; omnium matrum amorem esset, ex eo licet colligere; quòd unigenitum in eruce pendentem, non tantùm ut filiũ uteri sui aspiceret, & dilectum viscerum ac votorum suorũ, sed tanquam Dominũ ac DEUM suum divinã charitate complecteretur. Cũ & aliunde dolorum ejus immensitatem, & vi luminis divinitus infusi elatissimè perspectam haberet, & eos vi nimix charitatis, consensu quodam in se transferret, ac filij mortem quodammodo suam faceret.

Ut proinde ipsa Beatissima Virgo, tribus verbis rem omnem complexa esse videatur, cùm de se dixit S. Birgittæ: *Dolor ejus erat dolor meus, quia cor ejus erat cor meum.* Qui. L. 1. c. 35. bus congruenter etiam S. Bonaventura: *Ibi filius (inquit) p. 1. Stim. c. crucifigebatur cum matre, & propter mutuam & intensam dilectionem, ex compassione mutua erat nimia afflictio utriusque; & maximè cùm pro invicem paterentur. Unde passio filij, erat*

D d d 2.

passio

passio matris. Nimirum abyssus abyssum invocabat; donec assiduâ quadam amoris dolorisq; reciprocatione, cruciatus filij in matris cor ac pectus devolverentur, iidemq; rursum è corde matris instar fluctuum repercussorum non sine incremento in cor filij redundarent. Multiplici igitur amertudinis abyssò oppressum tunc fuit cor Virginis; ut jam non tam Maria esset, quàm Mara, hoc est amara: & se dolore fuscâ, & filij sanguine tanquàm decoloratam contemplan, dicere posset, quod ei tribuit Canticorum vetus interpretes apud Delrium: *Ego quidem similis sum pelli rubricate, quia per compassionem doloris tincta sum in sanguine filij mei.*

Cant. 1.

Quapropter ad eam Marianorum dolorum magnitudinem exactiùs declarandam, illud primùm licebit cum SS. Patribus dicere: tormenta omnia & cruciatus, quos in cruce pendens filius sustinuit in corpore, eosdem illam statem juxta crucem, quodam consensu passam esse in corde. Hoc enim in primis docent Ildefonsus, Sophronius, Bernardus & alij; qui addunt idcirco reginam martyrum, & plus quàm Martyrem fuisse. Quò etiam spectat illud B. Laurentij Justiniani: *Clarissimum passionis Christi speculum effusum*

De triumph.
Chr. ago. c.
21.

erat cor Virginis, nec non & perfecta mortis imago. In illo agnoscebantur sputa, convitia, verbera, & Redemptoria vulnera. Bonaventura autem, ad hujus maternæ compassionis energiam exprimendam, spectare videtur cor Virginis velut centrum quoddam, in quod filij dolores in unum collecti, & velut ad vim majorem conglobati sint. Ita enim ait Virginem alloquens: *Ejus vulnera (nimirum filij) per corpus ejus dispersa, sunt in tuo corde unita. Ibi, Domina, lanceatum est cor tuum; ibi spinis coronatum; ibi illusum, exprobratum, & contumelys plenum, aceto & felle potatum. Qui proinde mox cor illud afflictissimum miserescens: O cor amoris*

P. 1. Stim.
c. 3.

(exclamat) cur conversum es in globum doloris? Et infra:

Cor

Cor tuum alienatum totum pro dolore, non erat in te, sed in afflictione filij, & in vuneribus unici, & in morte dilecti. Diferentissimè autem Richardus à S. Laurentio de Laudib. B. Mariæ: Tam devota coadjutrix extitit ad mundi redemptionem; L. 3. sub fin. ut sicut non fuit dolor, sicut dolor ille, quem sustinuit filius pro mundi redemptione: sic non esset dolor, sicut dolor ille, quem ipsa sustinuit in corde pro eadem causa. Et B. Albertus Magnus in opere itidem de Laudibus MARIE: cum eam dixisset fuisse quasi rosam, rubricatam filij sanguine: *Quantum* L. 12. c. 4. enim (subdit) filius passus est corporaliter; tantum ipsa compassa est prae cordialiter. Itaque piissimum cor ejus (ut verbis Joannis Thauleri primam hanc rationem seu considerationem Expl. pass. c. 17. concludam) velut uva, praeulo crucis expressum est; adeo, ut cum filio suo potuerit dicere: Tristis est anima mea usque ad mortem.

Accedit deinde ad eandem dolorum MARIE magnitudinem exaggerandam; quod, ex mente S. Damasceni: *quos* L. 4. de fide c. 15. in partu dolores effugerat, eos passionis tempore sustinuit; ut que maternâ compassione viscera sibi lacerari senserit. Eoque scilicet crudelius, quod ut philosophatur Rupertus Abbas: L. 13. in Ioann. ann. non modò Unigenitum suum, eumque jam sanguinolentum ac lacerum, iterum quasi parturierit; sed & nos omnes cum Unigenito simul utero suo concludens, omnium nostrum salutem pepererit.

Cumque id habeamus insuper ex ejusdem Damasceni sententiâ: sicut antequam ullo partus dolore afficeretur, peperit; ita etiam ipse à vita discessum doloribus caruisse: illud pariter dicere licebit; eam in passione Unigeniti, non tantum dolores partus, sed etiam mortis angores, esse expertam; ut nimirum hi utriusque cruciatus, quibus ex speciali Dei dispensatione caruit, non ab ea absolutè sublatis, sed in hos acerbissimos atrocissimosque commutati esse videantur.

Quod

L. de excell.
V. c. 5.

Quod quidem à nobis non temerè dictum agnosces, si attenderis, ex S. Anselmi aliorumq; Doctorum sententia: amantissimam Filij Unigeniti matrem, in eo temporis articulo, ijs fuisse angoribus oppressam, ut vi doloris extingui debuerit, nisi eam filij sui spiritus miro quodam modo intrinsecus corroborasset. Atque si nonnullis usuvenisse, compertum est, ut Servatoris nostri cruciatus insolita quadam animi contentione recogitantes, amoris dolorisq; vehementiâ corde disrupto, extinguerentur: quanto id magis Dei parenti contingere potuit, quæ & unigenitum suum immenso plus diligeret, & passionum ejus cruentam tragediam, non mentis duntaxat imagine, sed ipsis oculis coram spectaret, & acerbitatem dolorum ejus, cum acutiùs perspiceret, tum etiam prudentiùs aestimaret.

Postremò par fuit (ut ex hoc denique dolores Virginis aestimes) ut quæ, ex divina destinatione filij sui in mundo redimendo certâ ratione cooperatrix existit; simul cum illo corde convulnerata, cum illo corde conerucifixâ, cum illo etiam corde commoriens, ipsos itidem dolores mortis pro nostri amore experiretur. Quam cogitationem hoc ego loco non attexerem, nisi eandem Dei Matrem, & à Richardo à S. Laurentio verbis suprâ laudatis, & à B. Alberto Magno, aliisq; non paucis, coadjutricem filij ad mundi redemptionem viderem appellatam; & tandem audirem apud S. Birgittam in hunc modum disertè loquentem: *Ego & filius meus redemimus mundum quasi cum uno corde.* Cui modo loquendi etiam adstipulantem invenio Theopneustam illum S. Catharinam Senensem, in oratione quadam, his verbis: *Christus redemit mundum suâ passione, Maria cum dolore corporis & anima.*

Super Miss.
ad g. 148.

L. 1. c. 35. &
alibi.

In die An-
nunc.

ipsi DEI Matri possit attribui: ex quo deinde proclive fit, quantum eâ causâ eidem debeamus, recognoscere.

§. 4.

*Adduntur nonnulla ad majorem dictorum
explicationem.*

IN primis prædictas aliâsve similes loquendi formas, quibus sanctos Patres sacrosq; Doctores sapius usos esse reperimus, nemo (opinor) sic accipiat; quasi DEI Mater, etiam cum filio suo, verè ac propriè mundi redemptrix extiterit: quippe cujus merita (præterquam quod vim omnem ac dignitatem suam, à filij meritis velut à radice acceperint) etiâ cum suo quocumque valore, condignum aut æquale pretium redemptioni mundi esse non potuerint; ut in scholâ demonstrant Theologi. Neque sic, quasi per matris dolores accessio aliqua aut adjectio facta sit, ad complendum pretium illud magnum, quo empti sumus ac redempti à filio: cum hujus merita, utpote valoris infiniti, abundè sufficerent ad copiosam & superabundantem redemptionem. Verùm prædictæ SS. Patrum locutiones aliquo ex his modis universè accipiendæ sunt: ut nimirum Deipara Virgo, sive ad majorem eum divina voluntate consensionem, sive ad expressiorem cum filio suo patiente similitudinem, sive ad contestandum hac in parte incredibilem suam erga humanû genus amorem, dolores suos cum Redemptoris cruciatibus conjunxerit, eosq; pariter (quantû in se erat) pro mundi redemptione obtulerit, seq; etiam ipsa quodâmodo pro nobis immolaverit; parata etiam nostrâ causâ crucifigi ac mori unâ cum filio, si id opus fuisset, aut ita Deo complacitû esset.

Ex quibus videtur triplex potissimûm haberi ratio, secundûm quam dicatur DEI Mater ad opus nostræ Redemptionis unâ cum filio convenisse: quarum unaquæque, uti ad ipsius Virginis gloriam, & nostrum omnium consolationem facit,

facit, ita sigillatim à nobis modò explicanda est, & aliq̄ pondere autoritatis stabilienda.

Prima igitur est: quòd Virgo beata cruentæ filij sui unigeniti immolationi pro salute nostra, libens assensu sit, atq; eo assensu eum quodâmodo pro nobis in mortem tradiderit; atq; eo pacto humano generi redimendo adlaboravit.

*Dist. 48. a.
2. q. 2.*

Etenim nullo modo est dubitandum (inquit Doctor Seraphicus scribens in 1. sententiarum) *quin virilis ejus animi ratio constantissima vellet etiam tradere filium suum pro salute generis humani, ut mater per omnia conformis esset Patri.*

*Tract. 2. de
Canticis.*

de eadem loquens Joannes Gerson: *Proprium filium suum, dilectum viscerum suorum consensit crucifigi pro redemptione nostri, dans nobis illum, utique cum gaudio & exultatione, qua summam superabant carnis angustiam.* Denique Richardus à

*L. 4. tit. Ma-
rie dilectio.*

S. Laurentio: *Tunc enim* (inquit) *propter nimiam charitatem quâ dilexit nos, dedit unigenitum pro scelere nostro, & fructum ventris sui pro peccatis animarum nostrarum.* Et infra: *unde securè dici potest & credi, quòd sicut dicitur de Patre (Joannis 3.) Sic DEUS dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret pro mundo; sic & dici potest de ea: sic MARIA dilexit mundum, hoc est peccatores, ut filium suum unigenitum daret pro salute mundi.* Quibus consonat Joannes Thaulerus apud Blossum in Explicatione passionis cap: 6. & 13.

Mich. 6.

Secunda: quòd (ut dicebamus) ad mortem pro nobis unâ cum filio subeundam paratissima fuerit; immo ad hoc ipsum sese obtulerit, si qua id ratione ad opus humane redemptionis conferre posset.

Quod cæteris expressius tradit Arnoldus Carnotensis, Abbas Bonæ vallis, ad quem S. Bernardus sub mortem, postremam suam dictavit epistolam, & qui ejusdem S. Bernardi vitæ librum secundum scripsit. Is igitur sermone, de ultimis verbis Domini, de DEI Matre cruci adstante loquens: *Optabat quidem ipsa* (inquit) *ad sanguinem animæ, & carnis*

sua

sua addere sanguinem, & elevatis in cruce manibus celebrare cum filio Sacrificium vespertinum, & cum Domino JESU corporali morte redemptionis nostrae celebrare mysterium. Sed hoc solius summi Sacerdotis erat privilegium, ut de sanguine munus intra sancta inferret, nec poterat ei consors hæc esse cum aliquo dignitas, & in reparatione hominis, nulli angelo, nulli homini cum eo fuit aut esse potuit communis autoritas. Cooperebatur tamen plurimum secundum modum suum, ad propitiandum DEUM, ille Matris affectus. Hæc ibi. Quod autem ulterius sermone alio significat idem autor: fortassis existimasse B. Matrem, sua ipsa morte se aliquid publico muneri redemptionis addituram: rectè eo loco admonet Franciscus Titelmannus, piè intelligendum esse; non quasi putaverit filij mortem non sufficere sine sua, aut se posse in tanto opere filio suo quasi ex se insufficienti cooperari, sed tantum quod desiderabat se quoque impendere in idem opus, in quod filius se impendebat. Cæteroqui enim (quod non observat Titelmannus) verba illa non tam Arnoldi sunt, quàm Ambrosij in Lucæ caput 23. & alibi, ita scribentis: Aut forte quia cognoverat per filij mortem mundi redemptionem, aulæ regalis putabat se & suam mortem publico muneri aliquid addituram. Sed JESUS non egebat adjutore ad omnium redemptionem, qui dixit: factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos Liber. Suscepit quidem matris affectum, sed non quaesivit hominis auxilium. Audiatur etiam Richardus à S. Laurentio loco supra citato: Tanta fuit MARIE charitas ad nos, ut quasi gaudenter quodammodo sustinuerit mortem filij, & cum ipso desideraverit, si necesse esset, mori ob redemptionem generis humani.

Tertia: Quod filio suo ex toto corde compatiendo, ejusq; dolores in se, quoad licuit, transferendo, & sanguinem cordis cum filij sanguine commiscendo, sese etiam re ipsa, certâ ratione, pro nobis immolaverit, & in illa cordis

Eee

sua

fui cruce & patibulo spiritus, velut hostia viva, ex filii
imitatione, pependerit.

De Laudib. Mar. Præclare enim hic Arnoldus Abbas: *Omnino tunc cum una Christi & Mariæ voluntas, unumq; holocaustum ambo pariter offerebant DEO; hæc in sanguine cordis, hic in sanguine carnis.* Et alio in loco: *Nimirum in tabernaculo illo (in monte scilicet Calvariæ, velut in tabernaculo foederis) duos videres altaria: aliud in pectore Mariæ, aliud in corpore Christi. Christus carnem, MARIA immolabat animam. Quam loquendi figuram imitatum invenio Joannem Thaulerum, dum matrem dolorum his alloquitur, quæ pro clavula capitis appono: Hic videre erant duo altaria, Pari celesti ob excellentiam Sacrificij gratissima, alterum in filio tuo, alterum in te. Et quia in sacrificio sanguinem exterius cum filio fundere non potens, decoxisti atque absumpsisti illum intus ferventissimo amoris atq; doloris igne. Atque hoc pacto sacrificium tuum pro cunctis gratia filijs (quorum ipsa mater es) fecisti atque immolasti. Ita Thaulerus.*

Expl. pass. c. 17.

Ex quibus ad extremum conficiemus, quantum debemus amantissimæ DEI Matri; & quàm illa merito à nobis postulet, ut ei ex animo compatiamur: ut quæ dolores illos incredibiles, non tantùm Unigeniti gratiâ, sed nostri etiam causâ susceperit, seq; ipsa pro salute nostra (quantum in ea fuit) mente promptissimâ unâ cum filio, hic patiendo, illa compatiendo, divinæ justitiæ immolaverit. *Et in hoc (inquit S. Bonaventura loco citato ex primo sententiarum) miro modo debet laudari & amari, quòd placuit ei, quòd Unigenitus suus pro salute generis humani offerretur. Et tantùm compassa est (subdit) ut si fieri potuisset, omnia tormenta quæ filius pertulit, ipsa multò libentius sustinisset.* Ita S. Doctor: pleraque eorum quæ hoc capite diximus, suo calculo confirmans.